

Nam poetæ eam consequuntur, morem gerentes spectatoriibus. Atque hæc ea non est, quæ à Tragœdia proficiscitur, voluptas, sed magis Comœdia propria: in ea enim fabula si inimicissimi sint, vt Orestes, & Egisthus, amici tandem facti exeunt: & nullus per alterum moritur.

CAPVT XIII.

Alicet quidem terribile, & miserabile ex apparatu fieri: licet verò etiam ex ipsa constitutione id quod prius est, & poetæ melioris. oportet enim etiam sine visu fabulam sic constitutam esse, vt audiens res, quæ fiunt, & horreat, & misereatur ex iis, quæ contingunt, in quas perturbationes caderille, qui Oedipodis fabulam audiat. Effidere autem hoc per apparatus, est magis artificij expers & sumptus requirit. Atque qui non solum terribile propter apparatus, sed mōstruosum efficiunt, nihil commune habet cum Tragœdia. Non enim omnem à Tragœdia oportet voluptatem querere, sed propriam. Quoniam verò ex misericordia, & metu per imitationem poetam efficere oportet voluptatem: id in rebus efficiendum esse, manifestum est. Qualia igitur atrocias, aut qualia miserabilia appareant, ex iis assumamus, quæ contingunt. Necessè autem est, aut amicorum esse inter se tales actiones, aut inimicorum, aut neutrorū. Quòd si inimicus inimicum occiderit, nihil miserabile neque dum facit, neque dum facturus est, monstrat, præterquam in illa ipsa perturbatione. Neque qui se neutro modo habent. Quando autem im amiciciis sunt perturbationes, vt si frater fratrem, aut filius fratrum, aut mater filium, aut filius matrem occiderit, aut occisurus fuerit, aut tale aliquid aliud faciat: hæc querere oportet. Ac receptas quidē fabulas soluere nõ licet. dico autē, vt Clytemnestram occisam ob Oreste. & Eriphylen ab Alcæone. Ipsum verò inuenire, ac traditis rectè vti oportet. Idque quod dicimus, se rectè habere, apertius exponamus. Liger enim sic actionem fieri, vt antiqui faciebant, vt eam præstarent scientes, & cognoscentes, quemadmodum occidentem filium Medeam Euripides fecit. At licet agere ita, vt ignorantem rem agant atrocem, postea verò amiciciam agnoscant, vt Sophoclis Oedipus. Atque hoc quidem extra actionem. In ipsa verò Tragœdia,

Α ἀκολουθοῦσι γὰρ οἱ ποιηταὶ καὶ δὲ χλιῶ ποιοῦντες τοὺς θεατῆρας. ἔστι δὲ οὐχ αὐτῆ δόξῃ τραγωδίας ἡδονὴ, ἀλλὰ μάλλον τῆς κομῆδίας οἰκία. καὶ γὰρ, ἀπὸ οἱ ἐχθροὶ ὄντων ἐν τῇ μύθῳ, ὅτι Ορέστης καὶ Λίγιστος, φίλοι γὰρ ἄλλοι ὄντι τελευτῆς ἐξέρχονται, καὶ δόξῃ τῆς σπειροῦσας ἐπὶ οὐδένος.

Κεφάλαιον εἰς.

Eστι μὲν οὖν τὸ φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν ἐκ τῆς ὄψεως γίνεσθαι. ἔστι δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τῆς πραγμάτων, ὅπερ ὁμοίως ποιεῖται καὶ ποιητὸς ἀμεινοῦς. δεῖ γὰρ καὶ αὐτὸ τῆ ὄραν οὕτω πωλεῖσθαι τὸν μῦθον, ὥστε τὸν ἀκούοντα τὰ παρὰ τὰ γινόμενα καὶ φερέσθαι καὶ ἐλεεῖν ἐκ τῆς συμβασιμότητων ἄπειρ ἀπὸ παιδοῦ περ ἀκούων τῆς τῆ Οιδίποδος μῦθον. τὸ δὲ διὰ τῆς ὄψεως τῆτο παρεκκεῖται ἀπὸ τῆς χροῖας, καὶ χροῖας δὲ ὁμοίως ὄντων. οἱ δὲ μὴ τὸ φοβερὸν διὰ τῆς ὄψεως, ἀλλὰ τὸ τερατῶδες μόνον παρεκκεῖται ὄντων, οὐδὲν τραγωδία κοινῶς ὄντων. οὐ γὰρ πᾶσαν δεῖ ζῆτεῖν ἡδονὴν ἀπὸ τραγωδίας, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν. ἐπεὶ δὲ τὴν δόξῃ ἐλεῖς καὶ φόβου διὰ μνήσεως δεῖ ἡδονὴν παρεκκεῖται τὸν ποιητῆν, φανερὸν ὡς τῆτο ἐν τῆς πραγμάτων ἐμπροσθέντων. ποῖα οὖν δεῖνὰ, ἢ ποῖα οἰκτρὰ φαίνεται τῆς συμπόντων, λάβωμεν. αἰάκη δὲ, ἢ φίλων τῆς φρεσὶ ἀλλήλους τας ταύτας παράξεις, ἢ ἐχθρῶν, ἢ μηδέτερον. ἀπὸ μὲν οὖν ἐχθρῶν ἐχθρῶν ἀποκτείνῃ, οὐδὲν ἐλεεινὸν οὐτε ποῖον, ἔτε μέλλων δύναισι, πλὴν καὶ αὐτὸ τὸ πάθος, οὐδὲ ἀπὸ μηδὲ ἔτερος ἔχοντες, ὅταν δὲ ἐν ταῖς φιλίαις ἐρχόμεναι τὰ πάθη ὅτι εἰ ἀδελφὸς ἀδελφόν, ἢ υἱὸς πατέρα, ἢ μήτηρ υἱόν ἢ υἱὸς μητέρα ἀποκτείνῃ, ἢ μέλλῃ, ἢ ποιῶν τὴν ἄλλαν ὄρα, ταῦτα ζητητέον. τὸν μὲν οὖν παρὰ τῆς μνήσεως μῦθους λυγρὸν ἐστὶ λέγειν δὲ ὅτι τῆ Κλυταιμνήστρῃ δόξῃ θανούσαν ἐπὶ τῆ Ορέστου, καὶ τῆ Εριφύλλῃ ἐπὶ τῆ Αλκμαῖονος. αὐτοὶ δὲ δὲ δύναισι δεῖ, καὶ τοῖς παρεκκεῖται χροῖας καὶ ὄρα. τὸ δὲ καλῶς τὴ λέγειν, εἰ ποῖον σαφέστερον. ἔστι μὲν γὰρ οὕτω γίνεσθαι τῆ παρὰ τῆ, ὡς περ οἱ παλαιὸ ἐποῖον, εἰδότες καὶ γινώσκοντες καὶ ἀπὸ τῆ Εὐριπίδους ἐποίησεν ἀποκτείνουσαν τὸν παῖδα τῆ Μήδειου. ἔστι δὲ παράξεις μὲν, ἀγνοοῦντας δὲ παρὰ τῆ τὸ δεινόν, εἰδὲ ὅτερον ἀναγκαῖον τῆ φίλου, ὡς περ ὁ Σοφοκλέους Οιδίποδος. τῆτο μὲν οὖν ἐξ ὡ τῆ δράματος. ἐν δὲ αὐτῇ τῆ τραγωδία.